

ZAPISNIK SESTANKA SLOVENSKEGA ETNOLOŠKEGA DRUŠTVA

4. 12. 1990 NA ODDELKU ZA ETNOLOGIJO NA FILOZOFSKI FAKULTETI V LJUBLJANI

Navzoči: M. Ramovš, dr. S. Kremenšek, dr. I. Sedej, dr. J. Bogataj, dr. P. Vlahovič, M. Terseglav, I. Keršič, M. Ravnik, N. Križnar, I. Šumi, B. Baskar, M. Baskar, I. Saksida, D. Hribar, B. Brumen, D. Pediček

Študentje: N. Žlajpah, R. Brilej, M. Fišer, A. Šundov, P. Šega, M. Ferle, N. Valentinčič, M. Ramšak, B. Pivk

Navzoče je najprej v imenu društva pozdravila predsednica Slovenskega etnološkega društva Irena Keršič, ki je najprej predstavila vsebino tokratnega sestanka: predmet pogovora naj bi bil predvsem osnutek novega predmetnika na Oddelku za etnologijo oz. pogovor o tem, kakšen naj bi bil temelj študija etnologije in kakšne specialne usmeritve. Glede na vsebino tokratnega sestanka je Irena Keršič tudi izrazila obžalovanje ob odsotnosti predstojnika Oddelka za etnologijo dr. Božidarja Jezernika, ki je poleg tega, da je predstojnik tega Oddelka, tudi glavni nosilec oziroma pobudnik sprememb v študijskem programu. Vendar se le-ta povabilu na ta sestanek ni odzval. Irena Keršič je zato k besedi povabila prof. dr. Slavka Kremenška kot predstavnika Oddelka za etnologijo.

Spregovoril je dr. Slavko Kremenšek, ki je poudaril, da ne ve, kako je zdajšnji osnutek predloga novega predmetnika nastal. Prvotno je bila sprememba predmetnika mišljena za konstituiranje študija etnologije na FF kot samostojnega študija oziroma za oblikovanje treh možnosti; to so študij etnologije kot samostojen študij, študij pod A in študij pod B. Pri tem naj bi bil spremenjen predmetnik namenjen predvsem tistim, ki bi etnologijo vpisali kot samostojno skupino. Ta osnutek je izdelala Ingrid Slavec in je bil na Oddelku predložen 18. aprila 1990. Program dr. Jezernika, ki nosi datum 8. 11. 1990, pa naj bi bil bistveno drugačen (vendar pa ni pojasnil, v čem naj bi bila ta bistvena vsebinska razlika - op. D. Hribar) od takratnega predloga, nanj tudi ni bil dovolj pozoren in ni bil informiran. Iz objektivnih razlogov na kolegiju 14. 11. 1990, na katerem je bil omenjeni osnutek programa na Oddelku za etnologijo sprejet, ni bil navzoč. Zato se od tega programa tudi distancira in prevzema odgovornost le za svoje predmete.

Irena Keršič se je zahvalila dr. Kremenšku za besedo in pozvala k besedi dr. Bogataja kot drugega navzočega člana Oddelka, vendar ta k povedanemu ni imel "kaj dodati".

K besedi se je prijavil Marko Terseglav, ki je dejal, da se vidi, da je bil ta predmet sprejet v naglici. Posegel je nekoliko nazaj in dejal, da se je o spremembi predmetnikov govorilo že pred dvema letoma. S strani Oddelka je bilo takrat predlagano, naj posamezne etnološke institucije (SAZU itd.) pripravijo svoje videnje vključevanja v novi predmetnik oziroma v študijski proces. Dogovorjeno je bilo, da se v ta namen člani Društva zberejo na posebnem pogovoru maja 1990, vendar pa se niso. Nato je Terseglav predstavil referat, v katerem je podal svoje videnje vključevanja folkloristike v študijski proces. (Ta prispevek bo predsednici društva posredovan v avtorizirani obliki, zato ga tu ne povzemam - op. D. Hribar).

Dodal je še, da v predmetnik niso vključeni nekateri predmeti, prepotrebni za znanje o nacionalnem in univerzalnem (kateri? - op. D. Hribar). Po njegovem mnenju pomeni to oženje programa. Oddelek nima splošne kulturne fizionomije Slovenije ali posameznih regij.

Sam se zavzema za to, da bi tudi raziskovalci iz drugih etnoloških ustanov lahko posredovali študentom rezultate svojega dela, za kar sedaj nimajo možnosti.

Besedo je povzela mag. Mojca Ravnik. Želi in upa na stik med Etnološkim društvom in Oddelkom za etnologijo. Je tudi za povezovanje med strokami, tudi za povezovanje z antropologijo, sploh se ji zdi, da se ta vidik, vidik odnosa med različnimi strokami, preveč banalizira. Socialna psihologija, politična in ekonomska antropologija - to so predmeti, ki širijo znanje, in nima nič proti njihovemu vključevanju. Glavna stvar pri tem pa je, da je teh teoretičnih predmetov v tem predmetniku v odnosu do tistih, ki so specialni za slovenski prostor, preveč, t. j. sorazmerje ni pravilno določeno. Zakaj Oddelek temu ne posveti več pozornosti? Predmetnik takšen, kot je, po njenem mnenju nima perspektive. Potrebni so novi predmeti, na primer: znanje pri Slovencih, oblike družbene organiziranosti, etnološko preučevanje mest - vse to in tudi drugi predmeti so nujni, če hočemo spoznati in razumeti življenje Slovencev.

Hkrati pa je tudi poudarila, da je študijski program stvar celotne stroke. Morda je le premalo stika med stroko in Oddelkom.

Za njo je spregovoril Naško Križnar: Gre za prelomnico v študiju etnologije. Na tem sestanku bi morali že v začetku razmisliti o strategiji delovanja etnološkega društva samega v zvezi z aktualnim predmetnikom in predvsem o smislu tega današnjega sestanka. Zavzel se je za to, da se gre zares v dialog z Oddelkom in ne da prevladujejo osebne zamere.

Posebej je še poudaril, da je študente etnologije treba seznaniti z

izsledki terenskega dela strokovnih etnologov, saj jim to doslej ni bilo dovolj omogočeno. (Njegovi predlogi bodo prav tako oddani v avtorizirani obliki, zato jih tu ne navajam v celoti - op. D. Hribar.)

Potem je Marko Terseglav postavil vprašanje, kaj je z vlogo socialne antropologije, glede na to, da se na Oddelku za etnologijo uvaja kulturna antropologija. Zakaj potem ne še socialna antropologija? V zvezi s tem mu glede dogajanja na Oddelku nihče ni znal odgovoriti. Odgovoril pa mu je Iztok Saksida, ki je dejal, da je razširitev socialne antropologije tudi v interesu Oddelka za sociologijo kulture na FF, ki tovrstne predmete že uvaja in se bo tudi preimenoval v Oddelek za socialno antropologijo.

Za tem je spregovoril Mirko Ramovš, ki je poudaril, da si na Inštitutu SAZU želi študente s širokim profilom znanja, ki bi jih lahko zaposlili, in ne da morajo "prišleke" šele oni popolnoma afirmirati.

Mojca Ravnik: Kot konstruktivno idejo je podprla predlog Naška Križnarja za sodelovanje z Oddelkom. Na podlagi današnjega sestanka naj se oblikuje mnenje Društva ter se ga pošlje na Oddelek.

M. Ramovš je postavil vprašanje širšega proceduralnega okvira sprejema novih študijskih programov na posameznih oddelkih v okviru Filozofske fakultete. Ali ni tudi Oddelek za etnologijo podvržen širši proceduri? Zakaj predstojnik Oddelka ni prišel na ta sestanek, saj je za program odgovoren pred širšo etnološko strokovno javnostjo. Zato je o predmetniku še treba razpravljati.

Naško Križnar: Iz tega predloženega predmetnika ni razvidna fizionomija Oddelka za etnologijo.

Odgovoril mu je dr. Janez Bogataj, ki je dejal, da sicer za vse predmete še ni napisana vsebinska obrazložitev, da pa nosilci posameznih predmetov to pripravljajo. Potem bodo stvari bolj razvidne.

Čez čas je dr. Bogataj zaradi pomanjkanja časa oziroma zaradi drugih obveznosti sestanek zapustil.

K besedi se je priglasil dr. Ivan Sedej, ki je dejal, da je nesmiselno pričakovati iz šole, tj. po končani fakulteti, specializiranega, dokončno afirmiranega etnologa, ampak predvsem razgledanega človeka. Univerza, torej tudi Oddelek za etnologijo, ima neko svojo avtonomijo. To torej ni tisto ključno vprašanje. Ampak je bistveno vprašanje, če Oddelek sploh ima kadre za predmete, ki jih sedaj uvaja.

Mojca Ravnik: Predmeti morajo biti vsebinsko predstavljeni, da bo jasno, kaj se bo potrebovalo, kdo bo nosilec določenega predmeta, itd.

Za Mojco je spregovorila Natali Žlajpah, predstavnica študentov, ki se redno udeležuje tudi kolegijev sodelavcev Oddelka za etnologijo. Dejala je, da so glede vsebinske predstavitve novih predmetov študentje že kar nestrpni, saj naj bi se novi predmeti začeli izvajati že v študijskem letu 1991/92. Oddelek svojih obljub, ki jih je dal študentom glede predstavitve novih predmetov, še ni izpolnil. Ne ve se, kaj je nova osnova predmetov. **Razočarani pa so predvsem, ker ni vpeljana samostojna usmeritev študija.**

Potem je pojasnila situacijo v zvezi s socialno psihologijo, ki je eden od novo določenih predmetov. Oddelek za etnologijo je zaprosil za sodelovanje psihološki, zgodovinski in geografski oddelek na Filozofski fakulteti, tako da bi študentje etnologije lahko v skupnem sklopu poslušali predmete: socialno psihologijo, socialno zgodovino in socialno geografijo. Vendar pa se je odzval le psihološki oddelek, tako da je v novem predmetniku določen le predmet socialna psihologija, ki sedaj sam kot tak mogoče res "štrli" iz celotnega predmetnika in mogoče pade iz konteksta. O tem bi bilo res smiselno razpravljati. Vendar pa je bila prvotna zamisel dobra.

K besedi se je potem oglasil dr. Petar Vlahović. Dejal je, da ga je nekoliko razžalostilo, ko je videl, da so predmeti v novem predmetniku določeni tako nesistematsko. Če se že vpeljuje novi naziv Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, potem je treba vedeti nekaj tudi o arheologiji, zgodovini, "usmenem narodnem stvaralaštvu", etnomuzikologiji. Zapostavljena pa je tudi urbana etnologija. Glavno pa je, da k novemu predmetniku ni podana vsebinska obrazložitev.

Irena Keršič je potem povzela, da je s predstojnikom Oddelka za etnologijo dr. Jezernikom resnično treba vzpostaviti stik, da bi se lahko strokovna etnološka javnost seznanila z vsebinskimi določili novega predmetnika, ker sedaj ostaja ta vsebina nejasna - moramo pa jo spoznati.

Prof. Kremenšek je potem še enkrat poudaril, da je bila prvotno sprememba predmetnika mišljena v funkciji konstituirati samostojen študij etnologije. Predmetnik po njegovem mnenju ni prediskutiran, ni načrten, in se čudi, da so ga kolegi pedagogi sprejeli. Zanj je ta predmetnik nesprejemljiv.

Mojca Ravnik: Potreben je nov sestanek in nadaljnji dogovori.

Marko Terseglav je še opozoril na to, da jih je Oddelek najprej sam povabil k sodelovanju, potem pa je sodelovanje sam ignoriral.

Dr. Ramovš je kot alternativo, glede na to, da dr. Jezernik ne želi kontaktirati z etnološkim društvom, predlagal sklic Zbora raziskoval-

cev, na katerem naj bi bil potem prisoten tudi dr. Jezernik.

Irena Keršič je potem sestanek zaključila s sklepom, da se zapisnik tega sestanka izroči tudi dr. Jezerniku in da se poskuša vzpostaviti pravo komunikacijo z Oddelkom za etnologijo.

Zapisnik tega sestanka je vodila in pripravila Daša Hribar.

PRISPEVEK

Novi predmetnik študija etnologije oz. antropologije je v tej obliki, kot ga imam pred sabo, preveč lapidaren, da bi se o njem dalo konstruktivno razpravljati. Zato se bom omejil le na svoje področje, to je na folkloristiko, ki je po najnovejši različici zreducirana na izbirne vaje v 4. letniku. Preden pa o tem povem kaj več, še tole: prof. Kremenšek je predstavil genezo nastanka novega predmetnika. Iz njegovih besed je razvidno, da je obstajal tudi predlog predmetnika s širšo utemeljitvijo vsakega predmeta. Škoda, da nimamo tega. Sploh pa bi o tem moral spregovoriti predstojnik Oddelka za etnologijo in obžalujem, da ga ni tu, čeprav je bil po zagotovilih predsednika društva povabljen. Čeprav sem obljubil voditeljici današnjega pogovora, da ne bom zmerjal in se jezil, moram vendarle reči tole: smo strokovno društvo in se pogovarjamo o strokovnih stvareh. Osebnе zamere in užaljenosti ne spadajo sem, zato sem več kot začuden, da je predstojnik Oddelka za etnologijo zavrnil naše vabilo na ta sestanek, kot nas je obvestila predsednica. Ne napadamo programa, še manj želimo rušiti avtonomijo univerze oz. oddelka, hočemo se le strokovno pogovarjati in dati svoje mnenje o strokovnih stvareh, tako kot smo delali vsaj že od leta 1975, ko je bilo ustanovljeno Slovensko etnološko društvo. Tudi takrat ni šlo brez ugovorov in zamer, toda nihče se ni nikoli izmikal društvenim debatam o etnoloških programih, kot je to sedaj storil predstojnik etnološkega oddelka. Prav kot predstojnik tega ne bi smel storiti, čeprav vemo, da je pred leti iz osebnih razlogov izstopil iz SED in ima sedaj novo Antropološko društvo. Strokovnih pogovorov se ne da tako ignorirati, kot to počne prof. Jezernik, saj konec koncev etnološki izobraževalni program kljub avtonomnosti univerze ni njegova zasebna stvar in fevd. Mislim, da gre tu za osebno užaljenost, ki stroki ne more prinesiti nič dobrega, zato najostreje protestiram proti takemu vedenju, ki kaže tudi, v kakšnem strokovnem in "odprtem" prostoru je nastajal novi program, za katerega lahko rečem, da je vsaj nedomišljen. Naj to ponazorim le iz folklorističnega zornega kota.

Danes nekateri antropologi po svetu (Bausinger) pravijo, da ni več potreba govoriti o t. im. ljudskem vedenju (Volkskunde) in ljudski kulturi (Volkskultur), ampak le o kulturi kot eni sami. Zato se Bau-